

Bijlage IV

bij het toezichtsrapport over
de wegingsnotities van de AIVD en de MIVD voor
de internationale samenwerking met
de Counter Terrorism Group- en sigint-partners

CTIVD nr. 60

[vastgesteld op 21 december 2018]

Commissie van Toezicht
op de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten

Opzet en methodiek

1. Afbakening van het onderzoek

Wat is wel onderzocht?

De CTIVD heeft onderzoek gedaan naar de wegingsnotities die zijn vastgesteld voor de buitenlandse partnerdiensten waarmee de AIVD en/of de MIVD samenwerken binnen het samenwerkingsverband CTG en in samenwerkingsverbanden op het gebied van sigint. Het gaat om de kopgroep van partners waarmee de meest intensieve samenwerking plaatsvindt. Het onderzoek richtte zich ten eerste op de toezegging van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) dat deze wegingsnotities bij de inwerkingtreding van de Wiv 2017, derhalve op 1 mei 2018, gereed zouden zijn. Ten tweede is onderzoek verricht naar de rechtmatigheid van de vastgestelde wegingsnotities.

Wat is niet onderzocht?

De wegingsnotities die de diensten hanteren vormen de eerste waarborg, waar het gaat om de internationale samenwerking. De rechtmatigheid van de samenwerkingsactiviteiten zelf (dus: het uitwisselen van gegevens of de operationele samenwerking) hangt daarnaast ook af van de afweging in het concrete geval.¹ De motivering daarvan is de tweede waarborg. Dit onderzoek heeft zich uitsluitend op de eerste waarborg gericht; de wegingsnotities. De samenwerking in de praktijk, of deze binnen de kaders van de wegingsnotitie en de toestemming voor de concrete samenwerkingsactiviteit blijft, valt buiten het onderzoek. Het doel was vast te stellen of de basis (de wegingsnotitie) deugt.

Het beleid en de werkwijze van de diensten op het gebied van de totstandkoming van wegingsnotities zijn in het onderzoek wel aan de orde gekomen, maar worden vanwege de focus op het resultaat (de wegingsnotities zelf) niet *beoordeeld* in het rapport. De bevindingen op dit vlak zijn te vinden in bijlage III bij het rapport. Op het gebied van de samenwerking tussen de AIVD en de MIVD hebben deze bevindingen tot een drietal aanbevelingen geleid.

¹ Bij gegevensuitwisseling gaat het om de afweging of de gegevensuitwisseling voldoet aan de vereisten van noodzakelijkheid en behoorlijkheid (artikel 18 Wiv 2017). Behoorlijkheid omvat mede de proportionaliteit en de subsidiariteit. Bij operationele samenwerking waarbij de inzet van bijzondere bevoegdheden aan de orde is, gaat het om een afweging van de noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit (artikelen 26, 28 en 90 lid 3 Wiv 2017).

2. Onderzoeksvragen

In het onderzoek stonden twee onderzoeksvragen centraal:

I. Zijn de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Defensie hun toezegging om de wegingsnotities voor de kopgroep van vertrouwde partners op 1 mei 2018 gereed te hebben, nagekomen?

II. Voldoen de vastgestelde wegingsnotities aan de Wiv 2017?

In het kader van de tweede onderzoeksvraag is aandacht besteed aan de volgende deelvragen:

- Is er toestemming voor de samenwerkingsrelatie op het vereiste niveau?
- Komen alle samenwerkingscriteria inhoudelijk aan de orde? Wordt gedifferentieerd tussen de verschillende criteria? Is de uitkomst van de beoordeling begrijpelijk?
- Is aandacht besteed aan de bestaande risico's? Zijn de risico's expliciet benoemd?
- Is er een conclusie/weging? Is deze begrijpelijk in het licht van de beoordeling van de criteria?
- Wordt benoemd welke samenwerkingsvormen zijn toegestaan en onder welke voorwaarden?
- Welke bronnen zijn gebruikt voor de informatie over het land/de dienst?
- Hoe wordt omgegaan met de actualisering van wegingsnotities als de omstandigheden daartoe aanleiding vormen?

3. Onderzoeksmethodiek

Dit onderzoek legt de focus op het product: de wegingsnotities. De inhoud daarvan is tot uitgangspunt genomen bij het beoordelen van de conclusies op de verschillende samenwerkingscriteria en de conclusie ten aanzien van de (invulling van) de samenwerking. De CTIVD heeft zich daarbij steeds afgevraagd: Is deze conclusie begrijpelijk in het licht van de informatie en de motivering in de wegingsnotitie?

Alle wegingsnotities zijn grondig doorgenomen en, waar nodig, ook de achterliggende stukken waar in de voetnoten bij de notities naar werd verwezen. Zo heeft de CTIVD bij een aantal wegingsnotities de informatie bekeken die door het ministerie van Buitenlandse Zaken was aangeleverd over de mensenrechtensituatie in het betreffende land. Ook de privacywetgeving van verschillende landen is erop nageslagen.

De vragen die de CTIVD had na bestudering van de wegingsnotities zijn gesteld in gesprekken met de betrokken medewerkers van de diensten of schriftelijk voorgelegd aan de diensten. Vervolgens zijn de bevindingen vastgelegd en afgezet tegen het toetsingskader.

Andere onderwerpen waar aandacht aan is besteed in gesprekken zijn de werkwijze bij het opstellen en afstemmen van wegingsnotities, de samenwerking tussen de AIVD en de MIVD op dit gebied en de toestemming voor het aangaan van samenwerkingsrelaties. Met medewerkers van het ministerie van BZK is gesproken over het Mandaatbesluit AIVD ten aanzien van samenwerking met inlichtingen- en veiligheidsdiensten van andere landen 2018.

4. Tijdsverloop van het onderzoek

Het onderzoek is na een korte oriëntatie van start gegaan met de aankondiging aan de Eerste en Tweede Kamer op 9 mei 2018. Op 17 oktober 2018 is het toezichtsrapport opgesteld en vervolgens voorgelegd aan de beide diensten en de ministers van BZK en Defensie. De reacties van de AIVD en de MIVD zijn op 15 november 2018 respectievelijk 14 november 2018 ontvangen. De reacties van de ministers van Defensie en van BZK dateren van 17 december 2018 en kwamen op 17 respectievelijk 18 december 2018 bij de CTIVD binnen. Deze reacties hebben geleid tot aanpassing van het toezichtsrapport op een aantal onderdelen. Hierna is het rapport vastgesteld op 21 december 2018.

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag

T 070 315 58 20

E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl